

Se smart specialisering som ett verktyg!

- Begreppet smart specialisering bygger på allt tidigare arbete med innovationsstrategier, sa Ales Gnamus från Smart specialisation platform i Sevilla. Men nu ställs tydligare krav på att tillämpa en bred definition av innovationsbegreppet och på omvärldsanalys – hur förhåller sig vår regions styrkeområden till andra regioners?
- Se Smart specialisering som ett verktyg att förbättra det ni redan gör.

Först ut i seminarieserien *Smarta regioner* var **Ales Gnamus**, från *Smart specialisation platform* som skapats för att bistå de europeiska regionerna i arbetet med att ta fram strategier för smart specialisering.

Ales inledde med en kort presentation av S3-plattformen, som är lokaliserad i Sevilla. Uppdraget är presentera begreppet och guida regionerna i deras arbete med att ta fram regionala forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering – som på EU-språk kallas *RIS3 – Regional R&I Smart Specialization Strategies*. SSP ska bistå med expertis, göra fallstudier och andra underlag.

En guide för arbetet med RIS3 finns redan att ladda ner från hemsidan. Den kommer att uppdateras löpande.

Ett viktigt verktyg för SSP är deras ”peer reviews”, där S3-plattformens medarbetare och representanter från andra regioner bidrar med kollegial kritik som stöd av regionala innovationsstrategier. Hittills har tre regioner utvärderats, bland annat Region Skåne.

Begreppet smart specialisering

Begreppet smart specialisering är bara delvis nytt, det bygger vidare på tidigare erfarenheter av att arbeta med nationella och regionala innovationsstrategier inom ramen för EUs sammanhållningspolitik. Skillnaderna är att man tydligare betonar vikten av att ta ett internationellt perspektiv, att man måste utgå från regionala förutsättningar och att tillämpa en bred definition av innovationsbegreppet.

- Detta är något som många regionerna redan gör, sa Ales Gnamus. Och syftet är inte att ni ska tillgodose nya krav från EU – det är att ni ska identifiera era konkurrensfördelar jämfört med andra regioner för att bli bättre och agera smartare.
- Inom EU har begreppet främst lanserats för att stödja mindre utvecklade regioner. Eftersom Sverige har några av EUs mest välutvecklade regioner så kanske inte begreppet är skraddarsytt för att passa er.

Ales Gnamus påpekade också att begreppet smart specialisering har utvecklats av forskare, inte av praktiker.

- Begreppet kan vara lite förvirrande. I vissa regioner handlar det inte så mycket om ökad koncentration som om behov av diversifiering. Kanske är begreppet smart tillväxt/smart growth mer lämpligt här i Sverige.

- Hur som helst: "specialisering" är inte ett måste, men "smart" är det!

Krav i nästa strukturfondsperiod

EU-kommissionen förslag är att strategier för smart specialisering ska vara ett villkor för att få tillgång till medel under nästa strukturfondsperiod, 2014-2020. Det innebär att det kommer krävas ett omfattande arbete på nationell och regional nivå för att ta fram RIS3-strategier.

Men det är också möjligt att skapa RIS3-strategier på nationell nivå, samverkansstrategier mellan närliggande regioner, eller för makroregioner. Detta är, enligt Ales, inget som EU lägger sig i.

För att stödja arbetet med strategier har RIS3-guiden följande sex-stegsmodell för arbetet:

1. **Analys av regionala förutsättningar.** Identifiera regionala konkurrensfördelar utifrån ett brett innovationsperspektiv och med utgångspunkt i regionens tillgångar. Kombinera olika analysmetoder och tänk långsiktigt - det är viktigt att inte bara utgå från det som är framgångsrikt i dag. Utvärdera regionens förutsättningar även ur ett regionöverskridande och internationellt perspektiv.
2. **Regional ledning (governance).** Säkerställ ett brett deltagande från olika intressegrupper. Utveckla den traditionella trippelhelix-modellen till en quadruppelhelix-modell som även involverar civilsamhället/tredje sektorn. Ett gemensamt ledarskap är viktigt för att förverkliga strategin.
3. **Framtidsvision.** Skapa en gemensam förankrad vision.
Här misslyckas många regioner, enligt Ales Gnamu. Risker är att processen kidnappas av starka aktörer som vill genomdriva sina egna intressen. Om man inte lyckas enas om en gemensam vision blir det problem i senare skede, när visionen ska omsättas i prioriteringar och konkreta handlingsplaner.
  - Här kan den svenska samverkanstraditionen vara en styrka för svenska regioner, sa Ales Gnamus.
4. **Prioriteringar.** Prioriteringarna måste göras genom en kombination av top-down och bottom-up-processer. Man måste tillåta nytänkande och kreativitet, samtidigt som man måste undvika att vissa intressegrupper styr för mycket.
5. **Policy mix.** Det gäller att ta fram konkreta handlingsplaner och pilotprojekt som ger möjlighet att testa en blandning av olika typer av aktiviteter. I detta skede blir det viktigt att identifiera målgrupper, sätta upp mål, hitta finansieringslösningar osv.
6. **Uppföljning och utvärdering.** För att kunna följa utvecklingen i regionen och vid behov prioritera om mellan olika insatser, behövs ett system för lärande. Det kan vara problematiskt, eftersom man ofta saknar bra indikatorer. Det är också viktigt att det finns en nollmätning, som man kan jämföra resultaten med.
  - Sist men inte minst – tänk på vikten av kommunikation. För att säkra att alla berörda aktörer är involverade, att nya aktörer bjuds in och att allmänheten får information om vad som sker, måste det finnas ett medvetet, strategiskt planerat kommunikation genom hela processen, avslutade Ales Gnamus.